

УДК 351/354(4)

В. І. Козак,
к.держ.упр.,
докторант кафедри державного управління
та місцевого самоврядування ДРІДУ НАДУ,
м. Дніпро

АНАЛІЗ НАУКОВОГО ДОРОБКУ У ВИЗНАЧЕННІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ЯК ЯВИЩА

У статті представлено короткий історичний екскурс щодо виникнення децентралізації. Здійснено розширений аналіз визначення децентралізації, запропонований зарубіжними та вітчизняними вченими. Систематизовано зміст децентралізації як політико-правової реформи. Визначено поліваріантність та багатогранність феномена децентралізації. Обґрунтовано необхідність вироблення для України оптимальної децентралізаційної моделі, в основу якої мають бути закладені стандарти децентралізації успішних країн та досвід їх запровадження.

Ключові слова: аналіз, визначення, термін, поняття, децентралізація.

Постановка проблеми. Історичні події та парадигма розвитку, в якій знаходиться сучасна Україна, зумовлюють оновлення організаційних принципів публічного управління, зміни правил прийняття управлінських рішень на рівні центральних органів влади відповідно до принципів децентралізації, автономізації функціональних структур і покладання на ці структури соціальної і юридичної відповідальності за самостійність дій.

Децентралізація державної влади розглядається світовим співтовариством як один із ключових елементів комплексної реформи системи публічного управління і є пріоритетним напрямком діяльності міжнародних і національних організацій. Саме тому теоретико-методологічне вивчення термінологічного визначення децентралізації є необхідним науковим завданням для українських дослідників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Нині в умовах проведення політико-правових реформ, що відбуваються на теренах сучасної України, до децентралізації як політико-правової реформи була поновлена увага серед українських дослідників. Серед них особливо можна визначити таких

науковців, як О. Ю. Амосов, В. П. Андрущенко, О. М. Бориславська, Т. І. Гладка, Т. В. Забейворота, О. Л. Кремена, К. О. Линьов, Г. І. Мостовий, Г. С. Одінцова, В. Ф. Роман та ін. Проте, на нашу думку, для більш глибокого розуміння аспектів децентралізації необхідно здійснити змістовний аналіз термінологічного бачення дослідників на це суспільно-політичне та організаційно-управлінське явище.

Формулювання мети статті. В основу дослідження покладено аналіз наукового доробку за напрямком розуміння децентралізації як політико-правової реформи та розгляд визначень цього явища сучасними дослідниками.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для кращого застосування децентралізації на практиці потрібне чітке розуміння терміну децентралізації, розуміння того, що означає цей термін, як може здійснюватися на практиці децентралізація публічної влади і публічного управління, які особливості, переваги і недоліки, межі децентралізації.

Історія децентралізації налічує більше чотирьох сторіч, розпочавши свій рух в Європі наприкінці XVI ст. У цей період державні діячі та науковці стали вишукувати нові форми організації публічного управління та побудови системи зв'язків в системі публічної влади [24, с. 177]. Незважаючи на дослідження в цій царині науки, до початку XX ст. на засадах системи держаного управління стояла суверенна монолітна держава, яка в Європі вважалась ідеальною моделлю державної організації. Проте вже на початку XX ст. виникла ідея субсидіарності, яка була викладена в папській Енцикліці Великого посту 1931 р. як засіб проти централізованої держави нацистського та соціалістичного типу. Головним завданням такої ідеї було запобігти перетворенню централізованої держави в авторитарну [11, с. 77]. По закінченню Другої Світової війни, виходячи з історичних реалій, розпочався рух до децентралізації. Сьогодні децентралізація з урахуванням принципу субсидіарності стала своєрідною візитівкою демократичних країн Європи [13].

Щодо дефініції децентралізації як суспільно-політичного явища дослідники досі не прийшли до спільного визначення. Дотепер не представлено

і загально визнаного та уніфікованого поняття. Проаналізуємо різні погляди зарубіжних та вітчизняних вчених на цю політико-правову реформу.

Децентралізацію як механізм з передачі повноважень і відповідальності за спільні функції від уряду до органів місцевого самоврядування розглядають британські дослідники Х. фон Браун та У. Гроте [32].

Французькі дослідники мають близьке з британськими науковцями бачення щодо визначення децентралізації, проте приходять і до власного бачення цієї дефініції. Так Ж.-Б. Альбертіні визнає в ній політику, що спрямована на створення таких стосунків між центральними службами та їх територіальними підрозділами, які характеризуються передачею на місця дуже значних повноважень [31, с. 210]. Б. Гурне визначає децентралізацію як спосіб територіальної організації влади, при якому держава передає право на прийняття рішень по визначених питаннях або у визначеній сфері структурам локального або регіонального рівня, що не входять у систему виконавчої влади і є відносно незалежними від неї [6, с. 88]. Ж.-М. Бесе визначає децентралізацію як просту, неподільну систему управління, за якої нецентральні (виборні) органи мають по відношенню до справ, що розглядаються як місцеві, право ухвалення рішень без підпорядкування у своїх взаємовідносинах із центральною владою [22]. Г. Бребан вказує на децентралізацію як на механізм делегування владних повноважень, що здійснюється від однієї юридичної особи до іншої, від держави до місцевого колективу або громадської установи [4, с. 86].

Експерт Світового Банку Дж. Літвак ширше представляє децентралізацію, вбачаючи її як інструмент з передачі повноважень і відповідальності за публічні функції від центрального уряду квазінезалежним державним організаціям та/або приватному сектору [35].

Цікавий погляд на децентралізацію можна побачити у професора Пенсільванського університету Т. Фаллеті, яка під децентралізацією розуміє процес і сукупність політичних стратегій у рамках реформ виборчої системи або конституційного реформування, при яких відбувається передача

відповідальності, ресурсів і владних повноважень з ієрархічно більш високих рівнів влади на ієрархічно нижчі. Визначена таким чином політика, спрямована на досягнення децентралізації, не включає передачу владних повноважень або ресурсів недержавним суб'єктам, не має на увазі приватизації [34, с. 34].

Японський дослідник управління Нобуко Кавашима розмежовуючи децентралізацію на культурну, фінансову та політичну складові визначає її як мистецтво врядування, при якому збільшення ресурсів територій здійснюється без обмеження володіння ресурсами в центрі [12, с. 60].

На нашу думку, найбільш широке трактування децентралізації серед зарубіжних науковців можна знайти у американського дослідника А. Розенбаума, який наголошує на тому, що децентралізація – зміцнення владних одиниць, що не належать до центральної влади; організація процесу ефективного управління як органів місцевого самоврядування, так і органів влади проміжного рівня; дієвий механізм стримувань і противаг у середині влади; інструмент заохочення до урядування громадян та громадських організацій; полігони для розвитку демократичних навичок та практики [25].

Власний підхід щодо визначення децентралізації можна прослідити в російській науковій думці. Схоже до західних дослідників децентралізації бачення щодо визначення цієї політико-правової реформи має професор, доктор юридичних наук М. М. Добринін. Під децентралізацією він розуміє передачу повноважень зверху донизу, що припускає незалежне виконання поставлених завдань, незалежне ухвалення рішень або розпорядництво при виконанні рішень, незалежний розподіл інформації [10, с. 329]. Децентралізацію як процес перерозподілу влади і повноважень між центральними і місцевими органами державного управління, а також органами самоврядування з метою підвищення ефективності управління різними сферами економічного і соціального життя суспільства розуміє Д. Т. Жовтун [30, с. 295-296]; як сукупність способів і прийомів перенесення балансу державної влади з федерального на регіональний рівень з метою демократизації державного управління представляє її Е. Р. Шайхлисламов [29]; у вигляді розширення та зміцнення

прав і повноважень адміністративно-територіальних одиниць або нижчих органів і організацій при одночасному звуженні прав і повноважень відповідного центру репрезентує її Ю. О. Тихомров [27]; як конституційний спосіб розосередження влади за якого в установленому порядку, в передбачених межах, об'ємах і формах відбувається доцільне переведення владних повноважень із загальнодержавного на іншій рівень влади, що історично склався в конкретній країні вбачає І. Ф. Ляпін [18, с. 152-153].

Найбільш вдале, на нашу думку, визначення децентралізації надав у своєму дисертаційному дослідженні М. В. Ходов, визначивши її як обумовлений сукупністю об'єктивних і суб'єктивних чинників, здійснюваний у встановленому законом порядку політико-правовий процес переходу владних повноважень від централізованої підсистеми до децентралізованої з метою найбільш ефективного прийняття і виконання управлінських рішень [28, с.48].

Активні пошуки щодо надання змістовного визначення децентралізації здійснювали і українські дослідники. Так В. Л. Андрущенко визначає її як більш ефективну, ніж централізація, модель щодо демократизації суспільної організації та створення умов для самоорганізації в державі, де частина основних функцій управління на місцях входить у компетенцію об'єднань громадян, що мешкають на певній території, а також органів і посадових осіб, які не призначаються «зверху», а обираються населенням у межах територіальних громад [1, с. 361].

У контексті розширення повноважень органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади за рахунок повноважень центральних органів виконавчої влади з метою оптимізації і підвищення ефективності управління суспільно важливими справами, найповнішої реалізації регіональних і місцевих інтересів розглядають децентралізацію М. О. Багмет та Т. М. Личко [2, с. 34].

Як комплексний процес, який передбачає ланцюгову реакцію змін у державному організмі: значний перерозподіл повноважень на всіх щаблях владної вертикалі оцінюється ця категорія М. Л. Братковським [3, с. 110].

С. В. Демиденко визначає децентралізацію як провідний принцип європейської і світової політики, що впливає на зростання важливості багаторівневого управління розвитком територій [7, с. 106].

Децентралізацію як важливу вимогу щодо забезпечення таких політичних критеріїв, як незалежність, прозорість, відповідальність і ефективність публічних інститутів характеризує М. О. Лендъел [15, с. 47].

На децентралізації як характерному явищу сфери сучасного державного управління, зумовленому об'єктивними та суб'єктивними факторами розподілу управлінських функцій та повноважень між органами виконавчої влади різних організаційно-правових рівнів наголошує А. Ф. Мельник [8, с. 199].

На думку Н. Мельтюхової та Я. Ваніної децентралізація це цілеспрямований процес розширення повноважень органів місцевого самоврядування з метою оптимізації й підвищення ефективності управління суспільно важливими справами [20].

Глибинно подають визначення децентралізації Г. С. Одінцева, Г. І. Мостовий та О. Ю. Амосов детермінуючи її як самостійність у підходах до публічного управління з урахуванням багатоманітності місцевих особливостей при збереженні єдності в основному та суттєвому [23, с. 112].

У вигляді процесу щодо перерозподілу функцій, повноважень, людей або речей від центрального управління та спрямованого на розв'язання політико-правових проблем місцевого самоврядування передусім за рахунок розширення повноважень та фінансових можливостей територіальних громад і, відповідно, їхніх представницьких органів із перетворенням місцевого самоврядування на фінансово спроможний, ефективний та відповідальний інститут публічної влади визначає децентралізацію О. Л. Кремена [14].

На думку К. О. Линьова, децентралізація – це необхідний компонент процесу демократизації країни, що характеризує перехід від структур та інститутів авторитарних і тоталітарних суспільств, не орієнтованих на активну та реальну участь громадян в управлінні державою, до суспільств, що базуються на ініціативі та відповідальності громади й окремої людини [16, с. 7].

Підсумовуючи аналіз більшості визначень децентралізації, можна зазначити, що вона є складним по структурі і змісту явищем, яке охоплює:

– широке коло понять, що стосуються питань раціональної структурно-функціональної організації та реорганізації системи публічної влади і публічного управління в цілому, а також логіки і механізмів формування публічної політики [26, с. 93];

– спосіб визначення та розмежування завдань і функцій, за якого більшість із них передається з рівня центральних органів на рівень нижчий і стає власним завданням та повноваженням органів нижчого рівня [9, с. 12];

– механізми розширення людського потенціалу через укріплення органів влади на місцях, розвиток самоуправління громадян, підвищення ролі неурядових інститутів [5, с. 28];

– елементи розвитку демократії та ефективні інструменти регулювання економіки [5, с. 28];

– культурні складові розвитку суспільства та подолання нерівності в культурних можливостях людей [12];

– загально-управлінську систему, в якому вона виступає як сучасна парадигма публічного управління [19].

Розгляд наведених тлумачень дозволяє сформулювати певну кількість ознак децентралізації, до яких відноситься: максимальна наближеність публічних органів до об'єктів управління та населення; самостійність суб'єктів управління в ухваленні рішень та дій; забезпеченість суб'єктів управління ресурсами, переважно власними; виборність влади та забезпеченість доступу громадськості до контролю над нею; забезпеченість участі громадян в публічному управлінні; самоорганізація та відповідна інституціональна спроможність суб'єкта управління; сформованість механізмів стримувань і противаг у середині влади; реалізація різноманітних демократичних навичок та практик.

Децентралізацію також можна визначити як систему, що налічує механізми, інструменти та процеси, які реалізуються та здійснюються під час

функціонування влади. Відповідно, децентралізація публічного управління являє собою: принцип управлінської дії; спосіб (метод) управління; управлінський режим; форму організації публічної влади і публічного управління; процес розподілу і реалізації повноважень; елемент організаційної структури публічного управління. Причинами, що сприяють проведенню децентралізації, є потреба влади покращити ефективність та прозорість свого функціонування, забезпечити субсидіарність та підзвітність, мобілізацію ресурсів.

Окрім позитивних тенденцій, які несе в собі децентралізація, науковці також аналізують негативні явища, що супроводжують децентралізацію. Так, доктор технічних наук К. Б. Норкін аргументує той факт, що децентралізація не повинна призводити до бездумного розвалу централізованої системи, а процес децентралізації повинен припинитися, якщо виникне конфронтація центру і регіонів, і на місцевому рівні, керуючись регіональним егоїзмом, прийматимуть рішення, що погіршить роботу системи в цілому [21].

На думку І. Ф. Ляпіна, особливої уваги потребує ситуація, коли децентралізація сягає дезінтеграційних масштабів, за якої відбувається певного роду розосередження влади, що пов'язане з розпадом і розчленовуванням її на складові частини, які займають нестійке положення між перебуванням в єдиному управлінському просторі і відособленням [17].

Розширюючи повноваження на місцях, децентралізація може сприяти і розвитку корупційного стану, а також сприяти зловживанням своїм становищем з боку посадових осіб. Саме тому, децентралізація повинна супроводжуватися створенням механізмів щодо забезпечення підзвітності [33, с. 507].

Резюмуючи аналіз визначень децентралізації, можна зазначити, що за повсюдного забезпечення демократії та збереження правових інститутів, вона є інструментом передачі визначеного об'єму владних та управлінських повноважень компетентними суб'єктами влади та управлінської дії іншим структурним одиницям, наділеним необхідними правами, обов'язками і ресурсами. Кінцевою ціллю визначеного перерозподілу та перегрупування управлінських функцій є створення потенціалу на державному, регіональному

та місцевому рівнях щодо можливості ухвалення найбільш оптимальних управлінських рішень в усіх сферах суспільного життя. Саме децентралізація:

1) дозволяє, насамперед органам місцевого самоврядування, брати на себе нові і ширші повноваження для того, щоби забезпечити більшу різноманітність видів публічних послуг, що надаються, а також різноманітність способів їх надання таким чином, що вони можуть точніше відображати відмінні набори пріоритетів різних регіонів держави;

2) забезпечує зростання оперативності та ефективності реагування ланки, що управляє, на потреби одержувачів (споживачів) публічних послуг;

3) сприяє зниженню витрат на забезпечення контролю за наданням публічних послуг за рахунок зменшення відстаней, як географічних, так і бюрократичних, між тими, хто безпосередньо надає публічні послуги, та ланкою, що управляє;

4) гарантує, що ресурси, призначені для надання публічних послуг, будуть розподілені більше пропорційно і обґрунтовано між усіма регіонами;

5) наближає публічне управління до об'єкту і основного джерела публічної влади – народу.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвиток.

Підсумовуючи аналіз феномена децентралізації крізь призму суміжних або споріднених визначень, можна зробити низку висновків. По-перше, виявлена різноманітність визначень децентралізації характеризує поліваріантність і багатогранність феномена децентралізації. По-друге, дозволяє визначити її як складне комплексне суспільно-політичне явище, яке складається з політичної, адміністративної, бюджетної, економічної та культурної компонент. По-третє, пріоритетною ціллю децентралізації є побудова більш ефективної моделі публічного управління на національному, регіональному та місцевому рівнях із забезпеченням демократичного, соціально-орієнтованого та динамічного розвитку держави та суспільства. По-четверте, децентралізація – спосіб переміщення влади, повноважень з центру керованої системи на її периферію і укріплення політико-правової самостійності периферійних підсистем.

Узагальнюючи характеристику визначення децентралізації, необхідно зробити акцент на тому, що тільки грамотне і комплексне використання децентралізації в процесі публічного управління дозволить зробити її дійсно ефективним, оперативним, раціональним та демократичним інструментом, а, отже, для України стоїть завдання щодо вироблення оптимальної децентралізаційної моделі, в основу якої мають бути закладені стандарти децентралізації успішних країн та досвід їх запровадження.

Список використаних джерел:

1. Андрущенко В. Організоване суспільство. Київ: Інститут вищої освіти АПН України, 2006. 734 с.
2. Багмет М. О., Личко Т. М. Цінність місцевого самоврядування як демократичної форми децентралізації державно-владних повноважень. *Наукові праці ЧДУ*. Серія: Державне управління. 2009. № 112. С. 33–37.
3. Братковський М. Л. Децентралізація публічної влади в Україні: проблеми та перспективи. *Держава та регіони*. Серія: Державне управління. 2010– № 4. С. 109–112.
4. Брэбан Г. Французское административное право / пер. с фр. ; под ред. и со вступ. ст. С. В. Боботова. Москва: Прогресс, 1988. 488 с.
5. Гройсман В. Процеси централізації та децентралізації в сучасному державному управлінні. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2015. Вип. 2. С. 26–37. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dums_2015_2_5 (дата звернення 17.05.2017).
6. Гурне Б. Державне управління / пер. з фр. Київ: Основи, 1993. 165 с.
7. Демиденко С. В. Світовий досвід управління та фінансового планування регіонального розвитку. *Вісник Дніпропетр. держ. фінанс. акад.* Серія: Економічні науки. Дніпропетровськ: ДДФА. 2009. № 2. С. 106–111.
8. Мельник А. Ф., Смоленський О. Ю., Васіна А. Ю., Гордієнко Л. Ю. Державне управління: навч. посіб. / за заг. ред. А. Ф. Мельника. Київ: Знання-Прес, 2003. 340 с.
9. Бориславська О. М., Заверуха І. Б., Школик А. М. та ін. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України / Центр політико-правових реформ. Київ: Москаленко О. М., 2012. 212 с.
10. Добрынин Н. М. Государственное управление: теория и практика. Современная версия новейшей истории государства: учебник. Т. 1 / науч. ред. А. Н. Митин. Новосибирск: Наука, 2010. 407 с.
11. Євтушенко О. Н. Демократизація державної влади і місцевого самоврядування на принципі субсидіарності: досвід Німеччини. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили*. Серія: Політологія. 2008. Т. 93, вип. 80. С. 76–81. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdupol_2008_93_80_20 (дата звернення 17.05.2017).
12. Кавашима Н. Теория децентрализации в культурной политике: понятия, ценности, стратеги. *Экология культуры: информ. бюл.* № 1. Архангельск, 2004. С. 48–60. URL: <http://www.culture29.ru/upload/medialibrary/db4/db472b355beefe425dbe415be480bff8.pdf> (дата звернення 17.05.2017).
13. Калиновський Б. В. Принцип субсидіарності при розбудові місцевої публічної влади. *Принцип гуманізму та верховенства права як умова розвитку демократичної, соціальної, правової держави (пам'яті професора В. В. Копейчикова)*: матеріали міжвуз. наук.-теорет. конф. Київ: КНУВС, 2009. С. 112–115.
14. Кремена О. Л. Проблеми децентралізації в Україні. *Молодий вчений*. 2014. № 12 (1). С. 265-268. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2014_12%281%29_63 (дата звернення 17.05.2017).

15. Лендьял М. О. Європеїзація політичного процесу в країнах ЦСЄ як чинник здійснення децентралізаційної реформи. *Наук. зап. НАУКМА*. 2008. Т. 82: Політ. науки. С. 44–49.
16. Линьов К. О. Централізація, децентралізація та нелінійність у державному управлінні: автореф. дис. ... канд. держ. упр.: 25.00.01. Київ, 2004. 20 с.
17. Ляпин И. Ф. Особенности децентрализации государственной власти в системе государственного управления современной России. *Право и управление. XXI век*: електрон. изд. 2011– № 1. С. 55–60.
18. Ляпин И. Ф. Конституционные особенности децентрализации государственной власти в Российской Федерации. *Вестник Нижегородского университета им. Н. И. Лобачевского*. 2015. № 1. С. 152–154.
19. Мартиненко В. М. Нова парадигма публічного управління – об'єктивний імператив ХХІ століття (теоретико-методологічний аспект). *Публічне управління*. 2011. № 3(7). С. 4–16.
20. Мельтюхова Н., Ваніна Я. Реалізація принципу відкритості як інструмент практичного здійснення децентралізації влади. *Вісник Національної академії державного управління при Президентіві України*. 2011. Вип. 1. С. 165–174. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadu_2011_1_24 (дата звернення 17.05.2017).
21. Норкин К. Б. Децентрализация и местное самоуправление: где дьявол прячется. *Самоуправление*. 2011. № 11. URL: <http://lawinrussia.ru/content/decentralizaciya-i-mestnoe-samoupravlenie-gde-dyavol-pryachetsya> (дата обращения 17.05.2017).
22. Общие сведения об административном праве во Франции / Посольство Франции в России, М-во иностр. дел. 3-е изд. Москва, 1995. 158 с.
23. Одінцова Г. С., Мостовий Г. І., Амосов О. Ю. та ін. Державне управління і менеджмент: навч. посіб. у табл. і схемах / за заг. ред. Г. С. Одінцової. Харків: ХарПІ УАДУ, 2002. – 492 с.
24. Пасічник М. Еволюція та характерні ознаки децентралізації публічного управління. *Вісник Національної академії державного управління при Президентіві України*. 2010. № 4. С. 175–182. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadu_2010_4_24 (дата звернення 17.05.2017).
25. Розенбаум А. Демократія, урядування і децентралізація / Проблеми стосунків між рівнями влади крізь призму українського законодавства. *Вісник Програми сприяння парламентам України*. 1998. 17 груд. С. 12–15. URL: <http://pdp.org.ua/analytics/authorities/933-168-a4> (дата звернення 17.05.2017).
26. Роман В. Ф. Особливості децентралізації та деконцентрації влади: теоретичний аспект. Ефективність державного управління. 2014. Вип. 38. С. 92–98. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2014_38_11 (дата звернення 17.05.2017).
27. Тихомиров Ю. А. Публичное право: учебник для юрид. ф-тов. и вузов. – Москва: БЕК, 1995. 485 с.
28. Ходов Н. В. Централизация и децентрализация государственной власти в современной России (общеправовой анализ): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.14 / Нижегородская академия МВД РФ. Нижний Новгород, 2005. 202 с.
29. Шайхлисламов Э. Р. Механизм децентрализации государственной власти в федеративном государстве. *История государства и права*. 2007. № 20. С. 6–9.
30. Энциклопедия государственного управления в России: в 4 т. / общ. ред. В. К. Егоров; Росс. акад. гос. службы при Президенте РФ. Москва: Изд-во РАГС, 2004. 344 с.
31. Albertini J.-B. La deconcentration: l'administration territoriale dans la reforme de l'Etat. Paris: Economica, 1997. 238 p.
32. Braun von J. Does decentralization serve the poor? / J. von Braun, U. Grote (eds). *Managing fiscal decentralization*. London: Routledge, 2002. URL: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/seminar/2000/fiscal/vonbraun.pdf> (дата звернення 17.05.2017).

33. Cariño L. V. Decentralization in Southeast Asia. *Encyclopedia of Public Administration and Public Policy*. 2-nd ed. / Ed. by E. M. Berman, J. Rabin. Boca Raton: Taylor & Francis Group, 2008. P. 504–507.

34. Falleti T. G. Decentralization and Subnational Politics in Latin America. Cambridge: Cambridge University Press, 2010. 285 p.

35. Litvack J. What is Decentralization? URL: http://www.ciesin.org/decentralization/English/General/Different_forms.html (дата звернення 17.05.2017).

Kozak V. I. Analysis of scientific achievements in determining a phenomenon of decentralization.

This article presents a brief historical overview on the origin of a phenomenon of decentralization. The extended analysis of the definition of the decentralization proposed by foreign and Ukrainian scientists is done. The context of decentralization as a political and legal reform is systematized. The multivariate character and complexity of the phenomenon of decentralization is detected. The necessity of making optimal for Ukraine decentralized model, which is based on the standards of decentralization and successful experience of their implementation.

Key words: analysis, definition, terminology, term, decentralization.

Надійшла до редколегії 28.05.2017 р.

